

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Бондар Д. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА СТРАТЕГІЮ ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ
ПІДПРИЄМСТВА**

У процесі господарської діяльності підприємства постійно зіштовхуються з різноманітними факторами, які впливають на обсяг та динаміку їх витрат. На сьогоднішній день існує велика кількість підходів до аналізу факторів, які впливають не лише на стратегію підприємства, а й на рівень витрат. З економічного погляду, фактори, що знижують витрати, є ключовим аспектом стратегічного управління, оскільки вони прямо впливають на прибутковість та конкурентоспроможність підприємства. Ці фактори можна поділяти на організаційні, технічні, економічні та природні, які взаємодіють між собою та визначають загальний рівень витрат у виробничо-господарській діяльності.

Організаційні фактори включають в себе ефективність управління, організацію виробничих процесів та трудові відносини. Ефективне управління може сприяти оптимізації витрат шляхом зменшення бюрократичних процедур та підвищення продуктивності праці. Організація виробничих процесів також може впливати на зниження витрат шляхом оптимізації виробничих потоків та управління запасами. Крім того, створення сприятливих трудових відносин може підвищити мотивацію працівників та зменшити витрати на їх заміщення та навчання нових кадрів. Технічні фактори охоплюють використання новітніх технологій та обладнання, які дозволяють оптимізувати виробничі процеси, підвищувати якість продукції та знижувати витрати на енергопостачання та матеріальні ресурси.

Економічні фактори включають в себе стан ринку, цінову конкуренцію, інфляцію та податкове законодавство. Оптимізація витрат може бути досягнута через аналіз цінової політики конкурентів та адаптацію власних цін, впровадження програм зниження податків або оптимізація податкових обов'язків. Природні умови включають в себе кліматичні умови, доступність ресурсів та екологічні фактори. Оптимізація витрат може включати енергоефективні заходи, раціональне використання природних ресурсів та впровадження екологічно чистих технологій.

Аналіз факторів, які впливають на витрати виробництва, вимагає інтегрованого підходу та врахування різноманітних аспектів впливу на них. Відомо, що кожне підприємство має свої особливості, що обумовлені галуззю економіки, специфікою виробництва та рядом інших факторів. У зв'язку з цим може виникати складність у проведенні повного економічного аналізу всіх факторів, що впливають на витрати, для кожного конкретного виробника продукції чи надання послуг.

Під час аналізу витрат виробництва необхідно узгоджувати та враховувати різноманітні аспекти, такі як затрати на працю, сировину, матеріали, енергію, технології виробництва, а також адміністративні та загальновиробничі витрати. Крім того, слід враховувати економічні фактори, такі як ринкові умови, конкуренція, цінова політика, податкове та регуляторне середовище.

У зв'язку з унікальністю кожного підприємства існує необхідність у розробці індивідуальної стратегії аналізу витрат, що враховувала б усі специфічні особливості його діяльності. Здійснення комплексного економічного аналізу допомагає підприємствам оптимізувати виробничі процеси, зменшити витрати та підвищити конкурентоспроможність на ринку.

Специфіка галузі, в якій діє підприємство, може суттєво вплинути на вибір та акцентування деяких факторів витрат. Наприклад, у різних галузях підприємства можуть стикатися з різними факторами витрат, такими як вартість сировини, транспортні витрати, оплата праці чи оподаткування [1].

На підприємствах, які працюють у виробничій галузі, основними складовими витрат можуть бути витрати на сировину, матеріали, енергію та транспорт. У той час як у сфері послуг, такі як ІТ-компанії, основними витратами можуть бути зарплати спеціалістів та інвестиції у розвиток програмного забезпечення.

До того ж, різні галузі можуть мати свої особливості у сфері оподаткування, що також може впливати на витрати підприємства. Наприклад, підприємства в галузі важкої промисловості можуть мати значні витрати на оплату податків та митних платежів у зв'язку з імпортом сировини та обладнання. Отже, для кожного підприємства важливо враховувати специфіку своєї галузі при плануванні та управлінні витратами, щоб ефективно використовувати ресурси та забезпечувати стабільний фінансовий розвиток.

Для здійснення ефективного управління витратами виробництва необхідно ретельно розглядати фактори, що на них впливають, з урахуванням особливостей галузі, в якій діє підприємство. Однак, через широкий спектр факторів та унікальність кожного підприємства, не завжди можливо провести повний аналіз всіх аспектів для кожного конкретного підприємства. У кожній галузі економіки існують свої особливості, які впливають на структуру витрат. Наприклад, у виробничій сфері можуть домінувати витрати на сировину та енергію, тоді як у сфері послуг – витрати на розробку програмного забезпечення чи надання консультаційних послуг. Необхідно ще враховувати інші фактори, які можуть впливати на витрати, такі як податкова політика, кон'юнктура ринку тощо. Важливо здійснювати аналіз витрат з урахуванням специфіки діяльності та здійснювати стратегічне управління витратами, щоб максимізувати прибутковість та забезпечити конкурентоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Олійник Т.І. Економіко-аналітична інформація в управлінні процесом диверсифікації бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 13. С. 44-48.
2. Grynko T., Hvinashvili T., Filippova V. Change management in business structures under the conditions of digitalization. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.22>.
3. Гринько Т.В., Максимчук О.С. Інноваційний розвиток як складова економічної безпеки сучасного підприємства. Сучасні трансформації організаційно-економічного механізму менеджменту та логістики суб'єктів підприємництва в системі економічної безпеки України: колективна монографія / за заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Біла К.О., 2017. С. 247-271.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Дзерка Є. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Серед важливих факторів і наслідків, які впливають на торговельні відносини України та мають вагому економічну та геополітичну значущість, слід виділити воєнний стан, який суттєво обмежує торговельні операції, зменшує обсяги експорту та імпорту, і, відповідно, спричиняє значні економічні втрати для